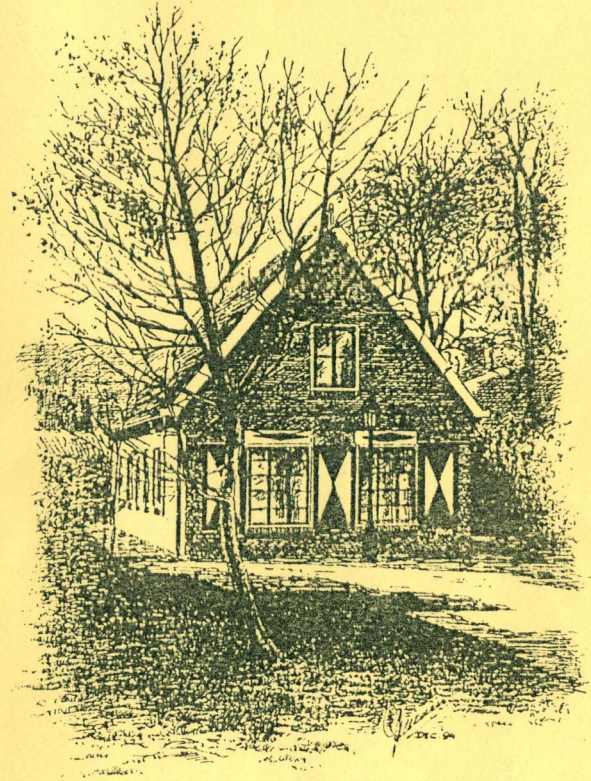

HISTORISCHE KRING 'IN DE GLORIOSA'

Ankeveen • 's-Graveland • Kortenhoef

J.F. VAN HEUMEN

OPDAT WIJ NIET VERGETEN

door
B. WALLENBURG

Dit boekje is u aangeboden, ter gelegenheid van de in gebruikname van de woningen aan het Van Heumenhof te Kortenhoef, door de Historische Kring Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef: In de Gloriosa, Kerklaan 89 te Kortenhoef.

Jacobus Franciscus van Heumen
Geboren 3-1-1907 te Kortenhoef
Gesneuveld 12-5-1940 te Achterveld
Rang: Wachtmeester der Huzaren

Jaap van Heumen werd geboren te Kortenhoef waar hij opgroeide en de lagere school bezocht. Na deze te hebben doorlopen, volgde hij op de Ambachtschool te Hilversum het vak houtbewerking en ging daarna als timmerman werken in de timmerfabriek van J. van de Bosch aan het Zuidereinde te 's-Graveland. In 1927 moest hij opkomen voor zijn nummer en werd ingedeeld bij het 1e Regiment Huzaren 4e Eskadron in de Willem III kazerne te Amersfoort, waar hij zijn opleiding kreeg. Tijdens zijn dienstitijd heeft van Heumen zich opgewerkt tot Wachtmeester-Fourier en als zodanig zwaaide hij ook af. Na zijn terugkeer in de burgermaatschappij vatte hij zijn beroep weer op.

Zover wij kunnen nagaan is hij op herhaling geweest in augustus 1938. In deze jaren stapelden zich donkere wolken op boven Europa. Hitler was in Duitsland in 1933 aan de macht gekomen en bereidde zijn totale Krieg voor.

Werk werd in Nederland schaars, maar van Heumen heeft nooit zonder gezeten; hij was een goed vakman. Wel werd hij uitbesteed, als zijn baas geen werk meer voor hem had. Zo ook in augustus 1939.

Onze veldwachter van Noord bracht hem het oproepbericht van de voormobilisatie. Als fourier moest hij 'Kwartier' gaan maken, 14 dagen voor de algehele mobilisatie.

Maar hij was niet thuis; werkte op dat ogenblik in Waverveen bij Mijdrecht. Veldwachter van Noord kreeg de opdracht van Burgemeester Schimmelpenninck om hem daar op te halen met een auto.

Daar de regimenten huzaren werden gemotoriseerd (waaronder 3 eskadrons Pantserwagens), werd van Heumen ingedeeld bij het 8e eskadron wielrijders. Het ging hem aan zijn hart, want hij was een paardenliefhebber.

Het fourierschap was in die dagen niet gemakkelijk, want in alle depots was een tekort aan alle voorkomende benodigdheden (dit door het massaal opkomen van de militairen). Zo kon het gebeuren, dat hij er op uit trok met een legerauto met chauffeur om inkopen te doen en bij particuliere winkels goederen, zoals ondergoed enz., aan te schaffen. Zelfs is hij daarvoor te Hilversum geweest.

Op 18 januari 1940 trouwde hij met Gerda Hagen (5-4-1913) uit Ankeveen en ging op de Herenweg te Ankeveen wonen. Veel hebben ze elkaar niet gezien, want de meeste weekendverloven werden ingetrok-

ken wegens verhoogde paraatheid van onze militairen. Tussen de 4 en 6 weken voor het uitbreken van de oorlog gaf hij het fourierschap op, omdat hij zich als timmerman meer thuis voelde bij het bouwen van kazematten en versterkingen. Hij was toen gelegerd in de Willem I kazerne te Apeldoorn.

Ten vervolge een uittreksel van het Regimentsverslag uit 'Wij Huzaren' 6e jaargang nr. 4 nov. 1970: *Op 10 mei 1940 deden de Duitse troepen een inval in Nederland; de berichten werden ontvangen op de Generale Staf om 3.50 uur. Het 1e Regiment 8e Eskadron, gelegerd in de Prins Willem I kazerne te Apeldoorn, kreeg het bevel om terug te trekken en verdragingsacties uit te voeren. Door een misverstand trok men terug op Hooglanderveen en werd daar beschoten door eigen voorposten, die dachten, dat het Duitse troepen waren. Hierdoor gedwongen trok men terug op Amersfoort, wat hun allen een nat pak bezorgde, omdat men door de Waterlinie moest. In Amersfoort aangekomen, kreeg het 8e Eskadron-wielrijders de opdracht de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn te bezetten en verkenningen uit te voeren in Achterveld, richting Barneveld. Achterveld was geëvacueerd in de 1e Pinksternacht (11 op 12 mei). Tegelijkertijd waren er grote Duitse troepenmachten aangekomen, die bestonden uit: De 227e divisie, in aantocht uit Zutphen, versterkt met de S.S. Leibstandarte 'Adolf Hitler' en de snelle-groep-Zuid.*

De S.S. Standarte was uitgerust met licht en zwaar infanterie-geschut en stond onder bevel van SEPP DIETRICH. In de nacht van 11 op 12 mei waren in Achterveld al enige verdwaalde Duitsers aangekomen. Deze hadden zich ingegraven onder zware druk van de kanonnen, die opgesteld stonden op de Laan 1914 bij Amersfoort, en van de 6e Veldartillerie, die in stelling stond bij de hoeve 'het kwade gat' in de Stoutenberg. De mannen van de 16e batterij openden een hevig vuur op de aanstormende Duitsers in de morgen van de 12e mei.

Niet lang daarna echter moest de 6e Veldartillerie zich terugtrekken tot achter het valleikanaal en stonden de huzaren van het 1e Regiment alleen tegenover een geweldige overmacht aan Duitse troepen en materieel. De Duitse troepen maakten omtrekkende bewegingen om zo de tegenstand te kunnen breken. Tijdens deze gevechten in de kern van Achterveld vielen doden, waaronder ook de bevelhebbers van het 4e Eskadron. Van bevelvoering verstoken en onder zware druk van de Duitse overmacht probeerden de huzaren aan omsingeling gevangenneming te ontsnappen en

Een foto uit de mobilisatietijd nog tijdens zijn fourierschap. Dit is te zien aan de strepen op de mouw even boven de elleboog. Genomen op zondagmorgen op de weg naar de kerk.

individueel zich op Hoewelaken terug te trekken. Vier huzaren trachtten bukkend en sluipend over de zandweg de boerderij van Hilhorst te bereiken. Even daarvoor zagen zij enige Duitsers achter een schuurtje, die enkele huzaren onder vuur hielden o.w. wachtmeester van Heumen. Het viertal wist de Duitsers uit te schakelen en voegden zich bij de drie huzaren, die hen met vuur ontvingen, daar zij nog steeds dachten met Duitsers te doen te hebben. Deze zeven huzaren trachtten nu gezamenlijk zich op Hoewelaken terug te trekken. Onder dekking van bomen en struikgewas kwamen zij achter de boerderij van Hilhorst terecht. "Hier zijn ze nog niet" zei de wachtmeester en zij kropen onder de afrastering van de boerderij door. Eén van hen stapte er echter overheen en werd getroffen door een Duitse kogelregen. Ze waren er dus wél.

Men verspreidde zich terstond. Van Heumen en enige andere huzaren kwamen in de Kieftkamp terecht en daar, bij een viersprong, dekten de mannen zich zoveel mogelijk in het terrein. Even later bleef één der huzaren staan, wenkte de anderen en zei fluisterend: "Een groep moffen op de fiets". Men trok zich terug, ging in dekking, Van Heumen bracht de mitrailleur in stelling, wachtte tot de Duitsers op 50 meter genaderd waren en opende toen het vuur. Onder de Duitsers ontstond een grote chaos en hij legde er een tiental neer. Hij bleef schieten, totdat hij zelf door enige schoten werd getroffen en sneuvelde. De anderen moesten zich terugtrekken. Tot zover het regimentsverslag (uittreksel).

In het verslag van J.M. Schouten over de oorlogsdagen 1940 te Achterveld wordt van Heumen twee keer vermeld: Op blz. 12: *Op 12 mei 1940 sneuvelde in de 'Kieftkamp' wachtmeester J.F. van Heumen, 33 jaar oud. Hij is wel de lastigste tegenstander van de Duitsers geweest.* Op blz. 14: *In de 'Kieftkamp' sneuvelden een tiental Duitsers, die fietsende en ongedekt in het mitrailleurvuur rijden van wachtmeester van Heumen, die korte tijd later zelf ook sneuvelde.*

Tevens een vermelding in 'Dodenwacht bij onze gevallen' door G.H. Hoek (blz. 205). In het boek 'De Grebbelinie 1940' van Mej. E.H.B. Brongers staat van Heumen ook vermeld (blz. 155): *Voor ons lagen op de weg een korporaal en de wachtmeester van Heumen. De eerstgenoemde gaf nog enige teken van leven; de wachtmeester was dood en bloedde uit het hoofd. Beiden waren reeds ontwapend. Er trad een Duits officier op ons toe, die zei, de vinger op de wachtmeester en de korporaal*

richtend: "Laat dit een voorbeeld voor jullie zijn en als er soms nog iemand is, die van wapens gebruik durft te maken, ondergaan jullie hetzelfde lot".

Na de capitulatie (15 mei) wachtte zijn vrouw met spanning op een levensteken van haar man, dat zij echter niet ontving. Navraag op het gemeentehuis leverde ook niets op en telkens als zij de veldwachter langs zag komen, vroeg mevrouw van Heumen naar nieuws over haar man. Maar er waren geen berichten ontvangen. Dit kwam door de vernielde telefoonverbindingen; die nog intact waren, waren overbelast.

Op donderdag 23 mei ging zij per fiets naar de vrouw van de officier Melick, die woonde op de Dolderseweg 21 in Huis ter Heide. Officier Melick was van Heumens meerdere. Vandaar dat mevrouw van Heumen haar opzocht om inlichtingen in te winnen over haar man. Mevrouw Melick lag echter in het kraambed, bevallen van een zoon. Later zou blijken, dat haar zoon geboren was op de dag, dat zijn vader sneuvelde. Inlichtingen kon men mevrouw van Heumen niet geven; zij zelf had ook nog niets vernomen. De familie van Melick was die dag op onderzoek gegaan bij het onderdeel van beide mannen. Later op de dag kwam men terug, op de achterkant van een sigarendoos de namen van de gesneuvelden genoteerd. Toen mevrouw van Heumen naar haar man vroeg, kreeg zij een ontwijkend antwoord.

De volgende dag (donderdag 23 mei) ontving zij echter wel bericht over haar man via veldwachter van Noord; het trieste bericht, dat haar man was gesneuveld bij Barneveld in Achterveld.

Hij had het hoogste offer gegeven voor de vrijheid van zijn land. Samen met familie is zij met een gehuurde auto van Dries Stichter naar Achterveld gereden om daar in de melkfabriek bij officier Overduin spullen van haar man op te halen, die achteraf niet van hem bleken te zijn.

Ook heeft zij gesproken met de boer, die haar man had gevonden. J. van Heumen was begraven op de kleine begraafplaats die eigenlijk bedoeld was voor zwervers. Natuurlijk mocht hij wel herbegraven worden te Kortenhoef, maar dan moest men zelf voor vervoer zorgen. De Kamer van Koophandel te Amersfoort heeft dat toen geregeld. De enige wagen, die men toen kon krijgen, via de burgemeester van 's-Graveland, was die van boer J. Brouwer van de Cannenburgerweg.

Het was een veeauto! Hiermee is het stoffelijk overschot van van Heumen overgebracht naar Kortenhoef en daar op de R.K. begraafplaats diezelfde dag herbegraaven

Het graf van J.F. van Heumen op de R.K. begraafplaats te Kortenhoef. Oorspronkelijk lagen op dit graf zijn sabel en helm; in 1941 heeft men de sabel verwijderd in verband met het gevaar voor kinderen, die er mee gingen spelen. De helm is in 1975 of 1976 weggenomen en sindsdien spoorloos.